

МАСОВІ КОМУНІКАЦІЇ ЗА КОРДОНОМ

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2023: 52-53; 157–171 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2023.52-53.11730>

УДК [070(55=111):316.654]:355.48.01(470:477)"2022"

РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА В ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ ІРАНСЬКОГО ВИДАННЯ «THE TEHRAN TIMES»: ОСНОВНІ ІДЕОЛОГЕМИ ТА МАНІПУЛЯТИВНІ ПРИЙОМИ

Тарас Лильо

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

e-mail: taras.lylo@lnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-1673-6648>

У статті проаналізовано основні ідеологеми в публікаціях іранської англомовної газети «The Tehran Times» про російсько-українську війну. Особливу увагу приділено таким ідеологемам, як «НАТО/США – винуватець війни в Україні», «західний расизм», «простий європеець – жертва політики США». Предметом дослідження також є маніпулятивні прийоми газети (звернення до «здорового глузду», спрощення складної проблеми, використання іноземних авторів-носіїв когнітивного викривлення тощо). Також досліджено способи моделювання образу ворога (насамперед таким ворогом, на думку видання, є США), серед яких особливе місце займає категоричність, стереотипність, асинхронність та демонізація.

Ключові слова: ідеологема, маніпулятивні прийоми, Росія, расизм, пропаганда.

Історія та ідеологія видання

«The Tehran Times» засновано у 1979 році. Це була перша англомовна газета Ірану з чітко визначеним ідеологічним призначенням, простір реалізації якого не обмежувався іранською державою: «The Tehran Times – неурядова газета; вона має бути потужним голосом Ісламської революції та пригноблених людей світу»¹. Ці слова іранського духовного та політичного діяча Мохаммада Хосейні Бехешті написані на фасаді будинку редакції і є своєрідною настановою журналістам. За даними газети, видання має свою аудиторію у понад 80 країнах світу. Попри декларовану незалежність від влади, деякі дослідники «The Tehran Times», зокрема автор праці «Вартові

¹ The Tehran Times, “About Us”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/300000/> (accessed date December 01, 2022).

революції. Іран і світ в епоху аятол»² ірансько-американський дослідник Близького Сходу Рей Такей, звертають увагу на тісні зв'язки редакції з міністерством закордонних справ Ірану. Щоденник також виконує пропагандистсько-освітню функцію серед молоді, оскільки студенти використовують його як джерело для вивчення англійської мови. У 2002 році «The Tehran Times» вирішила заснувати інформаційне агентство, яке згодом отримало назву Mehr News Agency (MNA).

Видання виходить під гаслом «Straight truth» («Пряма правда») й намагається формувати власний образ як виваженого й неупередженого ЗМІ, «надійного джерела новин для сотень зарубіжних ЗМІ, а також представників різних країн, що працюють у Тегерані»³. Однак деякі дослідники цього видання стверджують, що ці слова мають лише декларативний характер й слабо пов'язані з реальним станом справ у редакції. Зокрема американський історик-інтелектуал Мартін Джей у статті «На сторінках «The Tehran Times»⁴ докладно описав особливості цензурування своїх відповідей на запитання газети. Йшлося про вилучення з його тексту згадки про утиски послідовників бахаїзму в Ірані, заперечення Голокосту, яке висловлює колишній президент Махмуд Ахмадінежад, і вигуки «смерть Америці!». Зауважмо, що газета позиціонує себе не тільки як «іранський голос», а часто дає можливість висловитися представникам американської академічної чи політичної спільноти, щоправда – здебільшого тим, які мають критичний погляд на політику США. Серед постійних авторів видання – американський лінгвіст та мислитель лівих поглядів Ноам Чомський, американський вчений, професор антропології та автор книжки «“Великий сатана” проти “божевільних мулл”»: як Сполучені Штати та Іран демонізують один одного»⁵, Вільям О. Біман, американський вчений іранського походження, професор міжнародних відносин в Університеті штату Сан-Франциско Махмуд Моншіпурі та інші.

Дослідники Самана Нассер Абдулатеф та Алі Мухсін Гараб Аль-Маджаві у статті «Ідеологічні стратегії в повідомленнях газети “The Tehran Times” щодо іранської ядерної кризи: критичний дискурс-аналіз»⁶ стверджують, що ознаками цих стратегій є метафоризований, базований на запереченні фактів поляризаційний популізм, національне прославлення та віктимізація. Окрім того, газета «наголошує на негативних діях іншої групи, яку вона зображує як «ворога». Характерно, що зображення Ірану як жертви політики США на сторінках «The Tehran Times» іде в парі з прославленням Ірану, інакше кажучи, автори публікацій намагаються утвердити ідеологему про те, що антиіранська політика Заходу робить країну сильнішою. На-

² Takeyh, R. (2011), *Guardians of the Revolution. Iran and the World in the Age of the Ayatollahs*, Oxford University Press, Oxford, p.117. URL: <https://www.cfr.org/excerpt-guardians-revolution> (accessed date 04 December 04, 2022).

³ The Tehran Times, “About Us”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/300000/> (accessed date 01 December 2022).

⁴ Jay, M. (2018-2019), “In the Pages of the Tehran Times”, *Salmagundi*, No. 200-201, Fall 2018 – Winter 2019. URL: <https://salmagundi.skidmore.edu/articles/125-in-the-pages-of-the-tehran-times>

⁵ Beeman, W. O. (2008), *The Great Satan vs. the Mad Mullahs: How the United States and Iran Demonize Each Other*, University of Chicago Press, Chicago, 320 p.

⁶ Samana Nasser Abdulateef & Ali Muhsin Gharab Al-Majdawy. (2020), “Ideological Strategies in the Tehran Times Newspaper’s Reports on the Iran Nuclear Crisis: A Critical Discourse Analysis”, *International Journal of Science and Research*, volume 9, issue 11, pp. 1420-1423. URL: <https://www.ijsr.net/archive/v9i11/SR201024210412.pdf> (accessed date November 08, 2022).

приклад, у присвяченій двадцятиліттю терміна «вісь зла» статті «Вісь добра проти осі зла; баланс загроз у новому світовому порядку»⁷ автор, звинувачуючи Вашингтон в інструменталістському використанні моральних концепцій, стверджує, що добро і зло є суто ідеологічними поняттями, які служать для «виправдання дій і стабілізації гегемоністських інтересів Сполучених Штатів»⁸, і що жертвою цього окреслення може стати кожен, якщо його дії суперечать інтересам США. На його думку, сучасне використання терміна «вісь зла» для позначення Ірану, Росії та Китаю «має на меті дестабілізувати глобальну безпеку»⁹. Так автор намагається надати потенційній жертві американської політики глобального виміру, а отже – посилити міжнародний солідаризм на антиамериканському ґрунті, насамперед в арабських країнах, частина з яких увійшли, за версією газети, до «єврейсько-арабського альянсу проти Ірану в регіоні Перської затоки»¹⁰. У статті є ще один важливий ідеологічний акцент, який притаманний й нижче проаналізованим матеріалам про російсько-українську війну. Автор виводить генезу «осі зла» як «принципу зовнішньої політики США»¹¹ з часів Римської імперії, що «базувалася на створенні ворогів задля єдності та переконання громадської думки у правоті дій гегемона»¹². Це посилює моделювання «образу ворога», на позначення якого газета фактично вибудовує такий синонімічний ряд: західний, імперіалістичний, американський... На думку газети, саме необхідність протистояння цій гегемонії зближує Іран з Росією та КНР і веде до формування антизахідної коаліції та «нового світового порядку, заснованого на балансі загроз»¹³.

Предметом дослідження є основні ідеологеми в аргументаційних акцентах «The Tehran Times» про російсько-українську війну. *Об'єктом* – матеріали газети на українську тематику з 24 лютого по 1 грудня 2022 року. Також спробуємо з'ясувати, наскільки застосування технології створення образу ворога є актуальною/неактуальною під час висвітлення українського питання на сторінках газети.

Проблема визначень. У перші дні війни газета ретранслявала основні ідеологеми російської пропаганди, називаючи вторгнення військ Росії в Україну «спеціальною військовою операцією»¹⁴ на Донбасі для «захисту людей від урядових сил»¹⁵, а також запевнення Володимира Путіна, що Москва «не планує окупувати територію України»¹⁶. Для окреслення російсько-української війни газета використовує маніпулятивні поняття «Ukraine war» (війна в Україні), «Ukraine conflict» (конфлікт в

⁷ Sarvestani, A. (2022). "Axis of good against axis of evil; balance of threat in new world order", *The Tehran Times*, October 22. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477879/Axis-of-good-against-axis-of-evil-balance-of-threat-in-new-world> (accessed date November 05, 2022).

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid..

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ The Tehran Times, "Iranian parliament links Saudi mass execution to NATO-created Ukraine war". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471094/Iranian-parliament-links-Saudi-mass-execution-to-NATO-created> (accessed March 15, 2022).

¹⁵ "Putin announces 'special military operation' in Ukraine's Donbass", *The Tehran Times*. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470457/Putin-announces-special-military-operation-in-Ukraine-s-Donbass> (accessed date February 24, 2022).

¹⁶ Ibid.

Україні), адже в необізнаного читача може скластися враження про суто українську війну, її громадянську специфіку. Вже на третій день широкомасштабного вторгнення видання друкує інтерв'ю з аналітиком, автором московських англійських дезінформаційних ресурсів (Katehon.com, «Спутник», Geopolitica.ru і Oriental Review тощо) Андрієм Корибком, який заявив, що «Москва розпочала військову операцію в Україні, щоб денацифікувати її, демілітаризувати та забезпечити нейтральність країни»¹⁷. Окрім того, інтерв'юйований наголосив, що «Росія була змушена заставити підтримувану США після перевороту фашистську українську владу до миру після того, як вона постійно порушувала Мінські угоди, схвалені Радою безпеки ООН, і яка розпочала третій раунд громадянської війни на Донбасі, який Москва назвала геноцидом»¹⁸. Характерно, що журналісти «The Tehran Times» нечасто безпосередньо використовують такі ідеологи, а переважно забезпечують їх функціонування в матеріалах газети завдяки тенденційному добору зовнішніх авторів. Ілюстрацією такого маніпулятивного підходу може бути інтерв'ю з редактором онлайн-видання альтернативних лівих Італії «L'antidiplomatico» Фабріціо Верде, який ствердження основних ЗМІ та урядів країн Заходу про віроломне вторгнення Росії в Україну й війну назвав наслідком «найпохмурішої русофобії». Він вважає, що Росія починала не війну, а «спеціальну військову операцію, спрямовану на демілітаризацію та денацифікацію київського режиму та захист Донбасу»¹⁹. Для італійського редактора це не просто семантичне питання, а «основа для пронатівської пропаганди, що розпалює війну, яка охоплює західний світ і займає весь медіапростір, не допускаючи голосів дисидентів»²⁰.

Ідеологема «NATO-created Ukraine war»²¹. Один із перших матеріалів після початку активної фази російсько-української війни, який нібито лише подає хроніку подій за 24-27 лютого, має назву «Захід підливає олії до кризи в Україні»²². Намагаючись з'ясувати першопричину війни, видання цитує духовного лідера Ірану²³, на думку якого Україна є жертвою політики США, які, провокуючи кольорові революції та повалюючи один уряд і приводячи до влади інший, втягнули Україну в цю ситуацію. У цьому контексті Алі Хаменеї вдається до наявної в російській пропаганді риторичної імітації своєї прихильності до демократії, наголошуючи, що «люди – це найважливіша підтримка уряду... Якби зважали на вибір народу України, то україн-

¹⁷ Etesam, R. (2022). "Russia launched special operation in Ukraine to denazify it: analyst", *The Tehran Times*, February 26. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470536/Russia-launched-special-operation-in-Ukraine-to-denazify-it> (accessed date December 11, 2022).

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Mohammad Mazhari, M. (2022). "Ukraine war breaks U.S. global geopolitical dominance: Italian expert", *The Tehran Times*, April 30. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/472207/Ukraine-war-breaks-U-S-global-geopolitical-dominance-Italian> (accessed date December 7, 2022).

²⁰ Ibid.

²¹ The Tehran Times, "Iranian parliament links Saudi mass execution to NATO-created Ukraine war". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471094/Iranian-parliament-links-Saudi-mass-execution-to-NATO-created> (accessed March 15, 2022).

²² The Tehran Times, "The West adds fuel to Ukraine crisis". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470544/The-West-adds-fuel-to-Ukraine-crisis> (accessed February 27, 2022).

²³ The Tehran Times, "U.S. support for governments merely an illusion". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470617/U-S-support-for-governments-merely-an-illusion> (accessed date November 17, 2022).

ський уряд не опинився б у цій ситуації. Окрім того, аналіз редакційного добору матеріалів щодо російсько-української війни дає підстави стверджувати, що, за версією газети, широкомасштабне вторгнення російських військ в Україну – це відповідь «обуреної та збентеженої Москви»²⁴ на «романтизацію розширення НАТО аж до кордонів Росії»²⁵. Ось перелік основних повідомлень іранського видання щодо причин російсько-української війни за березень 2022 року: «Мафіозний режим США відповідальний за кризу в Україні»²⁶, «Протягом останніх восьми років США створили безлад, який призвів до російського вторгнення»²⁷, «Причиною української кризи стала поведінка США після холодної війни...»²⁸. Аби надати таким аргументаційним акцентам міжнародного виміру, газета звертається не тільки до російських експертів, а й надає слово прихильним до Тегерану американським політикам²⁹, які також звинувачують владу США та Північноатлантичний альянс у кривавих подіях в Україні. На їхню думку, фальшиві запевнення, надані Горбачову після падіння Берлінської стіни, що Сполучені Штати та НАТО ніколи не розширюватимуться на схід і не прийматимуть до організації колишні радянські республіки в обмін на згоду Горбачова на мирне об'єднання Німеччини, були порушені. У цьому контексті зазвичай згадують бомбардування Сербії 1999 року й так званий «державний переворот» в Україні на початку 2014 року. Зокрема, відомий своїми антисемітськими висловлюваннями экс-кандидат до сенату Марк Данкоф в інтерв'ю «The Tehran Times» робить висновок, що «кожній раціонально мислячій людині важко трактувати НАТО як оборонний альянс...»³⁰. Це типовий маніпулятивний прийом, в основі якого – апеляція до здорового глузду, який спочатку руйнується (у цьому випадку на рівні деконтекстуалізації дій НАТО в Сербії 1999 року та подій в Україні в лютому 2014 року), щоб потім запропонувати «новий здоровий глузд» у світі, де панує «новий багатополарний світовий порядок». У такий спосіб ламають «попередню ментальну конструкцію...», щоб задати нові координати світу в головах своїх громадян»³¹.

Характерно, що у перші тижні війни «відповідальність США» за агресію Росії «The Tehran Times» посилювала створенням образу самотньої, покинутої Заходом

²⁴ Monshipouri, M. (2022). "The choices that built and impaired the post-war order", *The Tehran Times*, March 2. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470663/The-choices-that-built-and-impaired-the-post-war-order>

²⁵ Ibid.

²⁶ The Tehran Times, "U.S. mafia regime is responsible for Ukraine crisis". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470750/U-S-mafia-regime-is-responsible-for-Ukraine-crisis> (accessed date November 14, 2022).

²⁷ Parviz, S. (2022). "Russian forces widen offensive on Ukraine", *The Tehran Times*, March 9. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470821/Russian-forces-widen-offensive-on-Ukraine> (accessed date November 29, 2022).

²⁸ Samimi, Z. (2022). "Ukraine crisis is due to faults of U.S. since end of Cold War: ex-Senate candidate", *The Tehran Times*, March 13. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470994/Ukraine-crisis-is-due-to-faults-of-U-S-since-end-of-Cold-War> (accessed date November 15, 2022).

²⁹ Ibid.

³⁰ Ibid.

³¹ Почепцов, Г. (2019). «Інтервенції в мізки, або Руйнування здорового глузду», *Дзеркало тижня*, 15 листопада. URL: <https://zn.ua/ukr/SOCIUM/intervenciyi-v-mizki-abo-ruynuvannya-zdorovogo-gluzdu-329822.html> (дата звернення 02 грудня 2022).

України. Видання цитує духовного лідера³², який, звертаючись до досвіду проамериканської політики Афганістану та України, використовує означення «залежні країни» і в такий спосіб попереджає інші держави про небезпеку від такого вибору, що, на його думку, веде до самотності й безпорадності. Газета називає виступ Алі Хаменеї «просвітницьким»³³ і скерованим до правителів арабських країн, щоб вони сліпо не довіряли США, які є «проявом сучасного невігластва, дискримінації, гноблення та створення криз у сучасному світі»³⁴. У контексті такої риторики легко простежити спроби проєкції ідеологеми «Україна – жертва політики Заходу» на іранське суспільство і так, моделюючи образ зовнішнього ворога, застерегти азійські країни від прозахідних симпатій: «Нам потрібно уважно дивитися на речі й бути пильними, оскільки американці та західники завжди намагаються розширити сферу свого впливу в різних регіонах, включаючи Східну та Західну Азію, і підірвати незалежність і суверенітет націй»³⁵. Цитуючи іранських урядовців, газета намагається переконати читача в тому, що релігійна демократія в Ісламській Республіці повністю відрізняється від нинішнього уявлення про демократію в світі, відтак Ірану «потрібен дискурс справедливості та республіки, який би відкрив справжні потреби, і ця потреба з'являється в дискурсі Ісламської Республіки»³⁶. У друкованих на сторінках газети текстах прогрес Ірану можливий лише на антиамериканському ґрунті, а «будь-яка партія чи група, яка не виступає проти Сполучених Штатів і ворога, не вірить у прогрес країни... і чіпляється за нитку, яка гниє і закінчується на кулях і мінометах, як в Афганістані, Іраку, Україні та Палестині»³⁷.

Ідеологема «західний расизм»³⁸. У публікаціях «The Tehran Times» тема згаданої дискримінації має чітко виражений міжрасовий аспект. Видання намагається переконати свого читача в подвійних стандартах Заходу у ставленні до палестинців, в'єтнамців, іракців, лівійців, афганців як до представників «небілої» раси. Для цього журналісти добирають лояльних до ідеологічної програми газети співрозмовників і ставлять їм навідні запитання. Наприклад, 20 квітня 2022 року гостем редакції був журналіст Роберт Інлакеш, який проживає на Західному березі ріки Йордан і, зокрема, пише для ультралівого американського сайту новин «MintPress News». Це ЗМІ відоме підтримкою президента Сирії Башара Асада, а також Росії, Ірану і є опозиційно налаштованим до влади Ізраїля та ОАЕ. Одне із питань пропонує проана-

³² The Tehran Times, “U.S. support for governments merely an illusion”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470617/U-S-support-for-governments-merely-an-illusion> (accessed date November 30, 2022).

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ The Tehran Times, “Leader: West eyeing more influence in East and West Asia”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/473835/Leader-West-eyeing-more-influence-in-East-and-West-Asia> (accessed date November 7, 2022).

³⁶ The Tehran Times, “Interior minister: Any movement with eye on U.S. doesn't want Iran's progress”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/473878/Interior-minister-Any-movement-with-eye-on-U-S-doesn-t-want> (accessed date November 9, 2022)

³⁷ Interior minister: Any movement with eye on U.S. doesn't want Iran's progress. June 20, 2022. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/473878/Interior-minister-Any-movement-with-eye-on-U-S-doesn-t-want> (accessed date October 22, 2022).

³⁸ Поняття «західний расизм» вжив, згадуючи Україну, аятола Хаменеї у виступі в перший день Навреза (перського Нового року), який відзначають під час весняного рівнодення.

лізувати реакцію західних країн на те, що відбувається в Палестині у порівнянні з їхньою підтримкою України. Інтерв'юєр натякає, що у випадку війни в Україні Захід наполягає на виведенні російських військ, тоді як у Палестині західні держави закликають обидві сторони «відступити від краю прірви»³⁹. У відповіді Роберт Інлакеш⁴⁰ говорить про «відверте лицемірство Заходу», його «подвійні стандарти» та «безпринципність», адже західний світ «підтримує українців, які борються з військами вторгнення та використовують коктейлі Молотова, підбадьорюючи українські збройні сили під час цього процесу, але коли справа доходить до палестинців, їм цього не дозволяють або їх звинувачують в тероризмі...»⁴¹. На думку журналіста, причина такого трактування полягає у тому, що Захід вважає ліберальну ідеологію вищою і на відміну від країн Глобального Півдня трактує Україну як «відносно цивілізовану країну». Роберт Інлакеш намагається заспокоїти іранського читача, стверджуючи, що «ліберальна гегемонія зазнала краху, ми рухаємося до багатопольярного порядку, західне населення швидко повертається до крайнього правого націоналізму, і ми ще бачитимемо нові вияви переваги білої раси. На сьогодні расистська перспектива Заходу не є головною проблемою, палестинці не чекатимуть на білого рятівника, який ставиться до них зверхньо, а самі визначатимуть свою долю»⁴².

Уже в перші дні широкомасштабного вторгнення іранське видання друкує інтерв'ю з професором антропології в Університеті Міннесоти Вільямом О. Біманом⁴³, який висловлює жаль з приводу того, що європейці та американці надають більшого значення ситуації в Україні (і допомозі українцям), ніж в Ємені чи Афганістані. Американський науковець відсторонено зауважує: «Дехто стверджує, що це пов'язано з притаманними расистськими або ісламофобськими тенденціями в Європі та Сполучених Штатах. Немає сумніву, що Україну сприймають як білу та християнську (попри те, що президент Зеленський є єдиним євреєм-главою держави поза Ізраїлем)»⁴⁴. Акцентуючи на такій аргументації, газета «The Tehran Times» фактично посилювала антиукраїнські настрої в антисемітському іранському суспільстві й сприяла легалізації проросійських рішень іранської влади.

Газета продовжує «проблему білого расизму» у контексті «різного ставлення Заходу до біженців із європейських країн та з Близького Сходу», цитуючи професора Принстонського університету Річарда Фалька, згідно з яким «одержима щоденна увага до руйнувань, спричинених російськими військовими діями в Україні, контрастує з малою увагою до таких подій у колишніх схожих ситуаціях у В'єтнамі, Іраку, Афганістані та Лівії»⁴⁵. Інтерв'юований також зводить причину підтримки українців

³⁹ Samimi, Z. (2022). "We are already in the beginning stages of an Intifada: analyst", *The Tehran Times*, April 20. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471935/We-are-already-in-the-beginning-stages-of-an-Intifada-analyst> (accessed date October 22, 2022).

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

⁴³ Mazhari, M. (2022). "West views Ukraine more favorably than Yemen: academic", *The Tehran Times*, March 7. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470780/West-views-Ukraine-more-favorably-than-Yemen-academic> (accessed date October 19, 2022).

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Mirzafarjouyan, Z. (2022). "Falk talks of Western hypocrisy regarding refugees, occupation", *The Tehran Times*, URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471762/Falk-talks-of-Western-hypocrisy-regarding-refugees-occupation> (accessed date October 27, 2022).

до расової проблеми: «Європейці та північноамериканці легше ототожнюють себе з білими християнами, ніж з темношкірими мусульманами, яких зазвичай сприймають як загрозу чи тягар»⁴⁶, однак визнає, що Україна є частиною Заходу, де-факто частиною Європи, і тому органічно відповідає екзистенційним параметрам «безпеки європейської спільноти»⁴⁷. «The Tehran Times», не наводячи конкретні факти, стверджує про численні випадки дискримінації біженців на кордоні між Україною та ЄС. Зокрема, йдеться про Польщу⁴⁸, яка відмовилася виконати рішення Єврокомісії про прийом сирійських біженців, однак заявила, що готова прийняти сотні тисяч українських біженців.

У публікації «Західне лицемірство в питанні України»⁴⁹ іранська газета пропонує огляд висловлювань американських та британських журналістів, які нібито свідчать про характерний насамперед для «країн Англосфери» чи альянсу «П'ять очей»⁵⁰ вищезгаданий «расизм». Зокрема йдеться про висловлювання кореспондента CBS Чарлі Д'Агати про те, що «з усією повагою до Іраку чи Афганістану, це (Україна – уточнення наше. – Т.Л.) не місце, де десятиліттями триває конфлікт, ... це відносно цивілізована, відносно європейська країна»⁵¹. Це повідомлення, яке у Твіттері прочитало понад 1,5 млн осіб, стало підставою для звинувачення американського журналіста у расизмі і змусило його просити вибачення, оскільки він нібито контекстуально натякнув на «нецивілізовану» країну Західної Азії та принизливо потрактував її жителів⁵². «The Tehran Times» вважає, що так висловлюватися про країну, яка «проповідувала світові науку й алгебру в той час, коли на Заході розфарбовували обличчя синім кольором і жили в лісі»⁵³ – несправедливо. Цей аргумент газети є прикладом одного з маніпулятивних методів моделювання образу ворога – асинхронності, суть якого полягає у погляді на десятиліття назад, як у астронома, який бачить зірку такою, якою вона була усю вічність до того. Динаміку історії до уваги не беруть. Іранське видання також цитує слова Денієля Ганнана, який був шокований побаченим в Україні, оскільки, за його ж словами, «українці дуже схожі на нас. Ось що робить це таким шокуєчим. Україна – європейська країна»⁵⁴. Щодо цього газета іронізує з британського журналіста, який «забув, що Перша та Друга світові війни спалахнули в Європі»⁵⁵.

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Tehran Times, “Ukraine war clearly manifests racism”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471283/Ukraine-war-clearly-manifests-racism> (accessed date October 27, 2022).

⁴⁹ Tehran Times, “Western Hypocrisy over Ukraine”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/Western-Hypocrisy-over-Ukraine> (accessed date December 11, 2022).

⁵⁰ The Five Eyes (FVEY) вважають найбільшим у світі розвідувальним альянсом, до складу якого входять Велика Британія, Сполучені Штати, Канада, Австралія та Нова Зеландія.

⁵¹ Kesslen, B. (2022). “CBS News’ Charlie D’Agata apologizes for saying Ukraine more ‘civilized’ than Iraq, Afghanistan”, *New York Post*, February 26. URL: <https://nypost.com/2022/02/26/cbs-news-charlie-dagata-apologizes-for-saying-ukraine-more-civilized-than-iraq-afghanistan/>

⁵² Tehran Times, “Western Hypocrisy over Ukraine”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/Western-Hypocrisy-over-Ukraine> (accessed date December 11, 2022).

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

«Відверто кажучи, це не біженці з Сирії, це біженці з України... вони християни, вони білі. Вони дуже схожі [на нас]⁵⁶» – ці хоч й дещо емоційно сказані, але цілком нейтральні з погляду ознак расизму слова репортерки NBC Галлі Кобіелли теж стали предметом критики з боку «The Tehran Times». Видання вдається до довільної інтерпретації цього висловлювання, стверджуючи, що журналістка «прямо сказала: якщо ти сирієць, а не білий і не християнин, ти нічого не вартий в цьому світі»⁵⁷. Газета також ідентифікувала «расистський фанатизм»⁵⁸ у словах журналіста «Аль-Джазіри» Пітера Доббі, якого приємно вразило те, як українські біженці одягнені: «Це успішні люди середнього класу. Очевидно, це не біженці, які намагаються втекти з Близького Сходу... чи Північної Африки. Вони схожі на будь-яку європейську сім'ю, з якою ви жили б поруч»⁵⁹. Підходів цього журналіста «The Tehran Times» протиставляє «універсальний образ біженця», увага до якого не повинна «залежати від того, як вони одягаються, як виглядають і де живуть»⁶⁰. Ще одним провідним мотивом у цьому контексті є спроба «урівняти в праві» на захист українців та палестинців. Зокрема, газета критикує британський канал «Sky News», в сюжеті якого українці виготовляють вибухівку, докладно пояснюючи, як зробити її максимально ефективною. «Якби ті люди, які виготовляли вибухові пристрої, були палестинцями, їх би затаврували як терористів», – зауважує іранське видання. Воно постійно дорікає різним експертам, журналістам, знаменитостям, філантропам та політичним діячам у тому, що ті шоковані жахіттями війни в Україні, як в «цивілізованій» європейській нації, у той час як мусульманська кров, безжально пролита на глобальних театрах війни, нібито не варта співчуття»⁶¹. Газета переконує своїх читачів у тому, що Захід дегуманізує палестинців й ставиться до апартеїду в Палестині як до норми.

Ідеологема «простий європеець – жертва політики США». Впровадження цієї ідеологеми у свідомість свого читача, у тому числі європейського, «The Tehran Times» реалізує насамперед у публікаціях, в яких іранські журналісти детально висвітлюють будь-який антинаївський протест у Європі. На думку видання, саме неадекватна реакція на «законну стурбованість Росії»⁶² не тільки зачинила двері для переговорів, а й «завдасть шкоди простим європейцям»⁶³. Газета цитує «організаторів» антинаївських протестів у червні 2022 року в Мадриді, які заявили, що «військовий альянс під проводом США не є вирішенням для війни в Україні» і що «ця війна дозволяє «американським виробникам зброї отримувати надприбутки»⁶⁴. Такі публіка-

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Kilani, H. (2022). "Al Jazeera issues apology after presenter's "racist comments". URL: <https://dohanews.co/al-jazeera-issues-apology-after-presenters-racist-comments/> (accessed date December 5, 2022).

⁶⁰ Tehran Times, "Western Hypocrisy over Ukraine". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/Western-Hypocrisy-over-Ukraine> (accessed date December 11, 2022).

⁶¹ Sarah Khan, S. (2022). "Normalization of Palestinian apartheid is new normal", *The Tehran Times*, June 29. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/474190/Normalization-of-Palestinian-apartheid-is-new-normal>

⁶² The Tehran Times, "The French call for NATO exit". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477474/The-French-call-for-NATO-exit> (accessed date December 15, 2022).

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid.

ції мають на меті створити зі звичайного європейця образ жертви, зорієнтованої на зиск політики Вашингтона. Зокрема, у матеріалі під назвою «Спричинені війною в Україні додаткові витрати викликають у німців злість»⁶⁵ йдеться про те, що війна в Україні серйозно погіршує рівень життя мільйонів громадян середнього класу, багато з яких скочуються до бідності. Автор статті акцентує увагу на тому, що все це відбувається в країні, яку вважають найпотужнішою економікою в Європейському Союзі і яка намагається приборкати інфляцію та надати деякі з найпростіших послуг за доступними цінами для її населення.

Наслідуючи кремлівських пропагандистів, іранське видання стверджує⁶⁶, що зараз Німеччина переживає найбільшу соціально-економічну кризу з часів Другої світової війни, а повна зосередженість зовнішньої політики уряду Олафа Шольца на Україні (зокрема йдеться про саботаж магістральних газопроводів Північний потік-1 і Північний потік-2) зруйнувала енергетичну безпеку країни... Але «на горизонті з'явилася нова Полярна зірка, її ім'я – доктор Аліс Вайдель»⁶⁷. Газета характеризує її як молоду й динамічну банкірку, яка розмовляє китайською мовою й «сміливо та розумно веде німецьку консервативну партію “Альтернатива для Німеччини” до нових висот». Як бачимо, газету, яка так багато уваги приділяє статусу біженців з країн Близького Сходу, а також мусульманським цінностям, не бентежить той факт, що згадана партія є радикальним критиком лояльної імміграційної політики урядів ФРН впродовж останніх років (сама Аліс Вайдель заявляла⁶⁸, що ця політика знищить країну), тобто різко виступає проти «мігрантів з країн Близького Сходу та Африки зі статусом «сирійських біженців»⁶⁹, як і те, що Аліс Вайдель є відкритою лесбійкою⁷⁰. У вищенаведеному описі ситуації в Німеччині, за версією «The Tehran Times», чітко виражені ознаки маніпулятивного прийому, суть якого полягає у зведенні проблеми до «найнижчого спільного знаменника», до тотального спрощення, аби розв'язати її одним гаслом – у нашому випадку воно контекстуально може звучати так: «Аліс Вайдель – рятівниця Німеччини від США». Окрім того, газета часто цитує демонізуючий епітет «Великий сатана»⁷¹, який вперше для окреслення США вжив Аятола Хомейні у 1979 році.

⁶⁵ The Tehran Times, “Germans vent anger as Ukraine war takes toll”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477931/Germans-vent-anger-as-Ukraine-war-takes-toll> (accessed date December 16, 2022).

⁶⁶ Najadi, P. (2022). “Alice Weidel: The new hope for Germany”, *The Tehran Times*, November 29. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/479209/Alice-Weidel-The-new-hope-for-Germany> (accessed date December 16, 2022).

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ma, A. (2022). “Germany’s far-right party surged to its best election result since the Nazis – meet Marine Le Pen-like leader Alice Weidel”, *Businessinsider*. September 25, 2017. URL: <https://www.businessinsider.com/germany-afd-alice-weidel-everything-you-need-to-know-2017-9> (accessed date December 14, 2022).

⁶⁹ Deutsche Welle, “AfD klagt gegen Merckels Flüchtlingspolitik vor Verfassungsgericht”. URL: <https://www.dw.com/de/afd-klagt-gegen-merkels-fluechtlingspolitik-vor-verfassungsgericht/a-43841348> (accessed date December 16, 2022).

⁷⁰ Аліс Вайдель перебуває у громадянському партнерстві з Сарою Боссард, швейцарською кінопродюсеркою шрі-ланкійського походження, з якою вона виховує двох дітей.

⁷¹ Tehran Times, “Iranians take reciprocal measures over U.S. hostility: Raisi”. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477746/Iranians-take-reciprocal-measures-over-U-S-hostility-Raisi> (accessed date December 16, 2022).

Газета докладає найвишуканіші аргументаційні зусилля, щоб протиставити США Європейському Союзу, який, за версією одного з інтерв'ююваних, є «коаліцією васальних держав, що перебувають під військовою та економічною окупацією США з часу Другої світової війни»⁷². На своїх сторінках видання поширює думки про «вчинений США Голокост проти Німеччини під час і одразу після тієї війни»⁷³, про наслідки «завданої американцями травми німецькому народу, який під впливом американської пропаганди перетворився на спільноту зомбованих рабів, які ненавидять себе»⁷⁴.

На думку «The Tehran Times», з війною в Україні пов'язані й економічні труднощі американців. Видання стверджує⁷⁵, що внаслідок погіршення економічної ситуації активізуються прихильники радикальних екстремістських ідеологій, що може призвести до громадянської війни у США.

Висновки. «The Tehran Times» – поширювач основних наративів російської пропаганди, найбільш контрверсійні та беззмістовні ідеологеми якої видання озвучує за допомогою зовнішніх (переважно американських) носіїв когнітивного викривлення. Заангажованість газети виявляється уже в доборі понять на позначення російсько-української війни (редакція використовує такі терміни, як «конфлікт», «спецоперація», «війна в Україні»).

Іранське видання відмовляється від детерміністського принципу у з'ясуванні причин та справжніх контекстів російсько-української війни. Газета вважає основним винуватцем кровопролиття НАТО і, зокрема, США, а не російський імперіалізм та ідентифікаційну несамодостатність (проблематичність) Росії.

Називаючи допомогу з боку країн Заходу Україні виявом расизму і спекулюючи у цьому контексті на палестинському питанні, «The Tehran Times» сприяє утвердженню «понятійного сум'яття» у свідомості читача, адже, згідно з загальноприйнятим визначенням, расизм – це ідеологія, яка, виходячи з біологічних особливостей людських рас, намагається довести їхню нерівноцінність, тобто вищість однієї раси над іншою. Таким чином, газета пропонує або ретранслює ірраціональні відповіді на важливі питання.

Проаналізовані матеріали також дають підстави стверджувати, що газета використовує класичні методи моделювання образу ворога (насамперед – США), серед яких особливе місце займає *категоричність* (усі ознаки опонента трактують не лише на власний розсуд, а беззаперечно; таке і тільки таке сприйняття опонента є «істиною в останній інстанції»), *стереотипність* (стереотипи підмінюють справжнє знання), демонізація (опонента зображають як втілення абсолютного, метафізичного зла) та згадану в тексті асинхронність.

⁷² Mohammad Hassan Nikbin. M.H. (2022). "American analyst: Ensuring control over Europe a prime strategic imperative for Washington". The Tehran Times, November 6. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/478406/American-analyst-Ensuring-control-over-Europe-a-prime-strategic> (accessed date December 16, 2022).

⁷³ Ibid.

⁷⁴ Ibid.

⁷⁵ Tehran Times, "Is U.S. civil war on horizon?". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/478248/Is-U-S-civil-war-on-horizon> (accessed date December 16, 2022).

REFERENCES

1. Beeman, W.O. (2008), *The Great Satan vs. the Mad Mullahs: How the United States and Iran Demonize Each Other*, University of Chicago Press, Chicago, 320 p.
2. Deutsche Welle, “AfD klagt gegen Merkels Flüchtlingspolitik vor Verfassungsgericht”. URL: <https://www.dw.com/de/afd-klagt-gegen-merkels-fl%C3%BChtlingspolitik-vor-verfassungsgericht/a-43841348> (accessed date December 16, 2022).
3. Etesam, R. (2022). “Russia launched special operation in Ukraine to denazify it: analyst”, *The Tehran Times*, February 26. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470536/Russia-launched-special-operation-in-Ukraine-to-denazify-it> (accessed date Desember 11, 2022).
4. Jay, M. (2018-2019), “In the Pages of the Tehran Times”, *Salmagundi*, No. 200-201, Fall 2018 – Winter 2019. URL: <https://salmagundi.skidmore.edu/articles/125-in-the-pages-of-the-tehran-times>
5. Kessler, B. (2022). “CBS News’ Charlie D’Agata apologizes for saying Ukraine more ‘civilized’ than Iraq, Afghanistan”, *New York Post*, February 26. URL: <https://nypost.com/2022/02/26/cbs-news-charlie-dagata-apologizes-for-saying-ukraine-more-civilized-than-iraq-afghanistan/>
6. Kilani, H. (2022). “Al Jazeera issues apology after presenter’s “racist comments”, *Dohanews*, February 28. URL: <https://dohanews.co/al-jazeera-issues-apology-after-presenters-racist-comments/> (accessed date December 5, 2022).
7. Ma, A. (2022). “Germany’s far-right party surged to its best election result since the Nazis – meet Marine Le Pen-like leader Alice Weidel”, *Businessinsider*, September 25, 2017. URL: <https://www.businessinsider.com/germany-afd-alice-weidel-everything-you-need-to-know-2017-9> (accessed date December 11, 2022).
8. Mazhari, M. (2022). “West views Ukraine more favorably than Yemen: academic”, *The Tehran Times*, March 7. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470780/West-views-Ukraine-more-favorably-than-Yemen-academic> (accessed date October 19, 2022).
9. Mirzafarjouyan, Z. (2022). “Falk talks of Western hypocrisy regarding refugees, occupation”, *The Tehran Times*, URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471762/Falk-talks-of-Western-hypocrisy-regarding-refugees-occupation> (accessed date October 27, 2022).
10. Mohammad Hassan Nikbin. M.H. (2022). “American analyst: Ensuring control over Europe a prime strategic imperative for Washington”, *The Tehran Times*, November 6. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/478406/American-analyst-Ensuring-control-over-Europe-a-prime-strategic> (accessed date December 16, 2022).
11. Mohammad Mazhari, M. (2022). “Ukraine war breaks U.S. global geopolitical dominance: Italian expert”, *The Tehran Times*, April 30. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/472207/Ukraine-war-breaks-U-S-global-geopolitical-dominance-Italian> (accessed date Desember 7, 2022).
12. Monshipouri, M. (2022). “The choices that built and impaired the post-war order”, *The Tehran Times*, March 2. . URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470663/The-choices-that-built-and-impaired-the-post-war-order>
13. Najadi, P. (2022). “Alice Weidel: The new hope for Germany”, *The Tehran Times*, November 29. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/479209/Alice-Weidel-The-new-hope-for-Germany> (accessed date December 16, 2022).

14. Parviz, S. (2022). "Russian forces widen offensive on Ukraine", *The Tehran Times*, March 9. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470821/Russian-forces-widen-offensive-on-Ukraine> (accessed date November 29, 2022).
15. Pocheptsov, H. (2019). "Interventsii v mizky, abo Ruinuvannia zdorovoho hluzdu", *Dzerkalo tyzhnia*, 15 lystopada. URL: https://zn.ua/ukr/SOCIUM/intervencyi-v-mizki-abo-ruynuvannya-zdorovogo-gluzdu-329822_.html (data zvernennia 02 hrudnia 2022).
16. Samana Nasser Abdulateef & Ali Muhsin Gharab Al-Majdawy. (2020), "Ideological Strategies in the Tehran Times Newspaper's Reports on the Iran Nuclear Crisis: A Critical Discourse Analysis", *International Journal of Science and Research*, volume 9, issue 11, pp.1420-1423. URL: <https://www.ijsr.net/archive/v9i11/SR201024210412.pdf> (accessed date November 08, 2022).
17. Samimi, Z. (2022). "Ukraine crisis is due to faults of U.S. since end of Cold War: ex-Senate candidate", *The Tehran Times*, March 13. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470994/Ukraine-crisis-is-due-to-faults-of-U-S-since-end-of-Cold-War> (accessed date November 15, 2022).
18. Samimi, Z. (2022). "We are already in the beginning stages of an Intifada: analyst", *The Tehran Times*, April 20. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471935/We-are-already-in-the-beginning-stages-of-an-Intifada-analyst> (accessed date October 22, 2022).
19. Sarah Khan, S. (2022). "Normalization of Palestinian apartheid is new normal", *The Tehran Times*, June 29. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/474190/Normalization-of-Palestinian-apartheid-is-new-normal>
20. Sarvestani, A. (2022). "Axis of good against axis of evil; balance of threat in new world order", *The Tehran Times*, October 22. URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477879/Axis-of-good-against-axis-of-evil-balance-of-threat-in-new-world> (accessed date November 05, 2022).
21. Takeyh, R. (2011), *Guardians of the Revolution. Iran and the World in the Age of the Ayatollahs*, Oxford University Press, Oxford, 316 p. URL: <https://www.cfr.org/excerpt-guardians-revolution> (accessed date 04 December 04, 2022).
22. The Tehran Times, "U.S. mafia regime is responsible for Ukraine crisis". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470750/U-S-mafia-regime-is-responsible-for-Ukraine-crisis> (accessed date November 14, 2022).
23. The Tehran Times, "About Us". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/300000/> (accessed date December 01, 2022).
24. The Tehran Times, "About Us". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/300000/> (accessed date 01 December 2022).
25. The Tehran Times, "Germans vent anger as Ukraine war takes toll". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477931/Germans-vent-anger-as-Ukraine-war-takes-toll> (accessed date December 16, 2022).
26. The Tehran Times, "Interior minister: Any movement with eye on U.S. doesn't want Iran's progress". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/473878/Interior-minister-Any-movement-with-eye-on-U-S-doesn-t-want> (accessed date October 22, 2022).
27. The Tehran Times, "Interior minister: Any movement with eye on U.S. doesn't want Iran's progress". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/473878/Interior-minister-Any-movement-with-eye-on-U-S-doesn-t-want> (accessed date November 9, 2022)

28. The Tehran Times, "Iranian parliament links Saudi mass execution to NATO-created Ukraine war". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471094/Iranian-parliament-links-Saudi-mass-execution-to-NATO-created> (accessed March 15, 2022).
29. The Tehran Times, "Iranian parliament links Saudi mass execution to NATO-created Ukraine war". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471094/Iranian-parliament-links-Saudi-mass-execution-to-NATO-created> (accessed March 15, 2022).
30. The Tehran Times, "Iranians take reciprocal measures over U.S. hostility: Raisi". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477746/Iranians-take-reciprocal-measures-over-U-S-hostility-Raisi> (accessed date December 16, 2022).
31. The Tehran Times, "Is U.S. civil war on horizon?". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/478248/Is-U-S-civil-war-on-horizon> (accessed date December 16, 2022).
32. The Tehran Times, "Leader: West eyeing more influence in East and West Asia". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/473835/Leader-West-eyeing-more-influence-in-East-and-West-Asia> (accessed date November 7, 2022).
33. The Tehran Times, "Putin announces 'special military operation' in Ukraine's Donbass". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470457/Putin-announces-special-military-operation-in-Ukraine-s-Donbass> (accessed date February 24, 2022).
34. The Tehran Times, "The French call for NATO exit". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/477474/The-French-call-for-NATO-exit> (accessed date December 15, 2022).
35. The Tehran Times, "The West adds fuel to Ukraine crisis". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470544/The-West-adds-fuel-to-Ukraine-crisis> (accessed February 27, 2022).
36. The Tehran Times, "U.S. support for governments merely an illusion". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470617/U-S-support-for-governments-merely-an-illusion> (accessed date November 17, 2022).
37. The Tehran Times, "U.S. support for governments merely an illusion". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470617/U-S-support-for-governments-merely-an-illusion> (accessed date November 30, 2022).
38. The Tehran Times, "Ukraine war clearly manifests racism". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/471283/Ukraine-war-clearly-manifests-racism> (accessed date October 27, 2022).
39. The Tehran Times, "Western Hypocrisy over Ukraine". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/Western-Hypocrisy-over-Ukraine> (accessed date December 11, 2022).
40. The Tehran Times, "Western Hypocrisy over Ukraine". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/Western-Hypocrisy-over-Ukraine> (accessed date December 11, 2022).
41. The Tehran Times, "Western Hypocrisy over Ukraine". URL: <https://www.tehrantimes.com/news/470626/Western-Hypocrisy-over-Ukraine> (accessed date December 11, 2022).

RUSSIAN-UKRAINIAN WAR IN THE INTERPRETATIONS OF THE IRANIAN DAILY “THE TEHRAN TIMES”: MAIN IDEOLOGEMES AND MANIPULATIVE TECHNIQUES

Taras Lylo

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine*

e-mail: taras.lylo@lnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-1673-6648>

The article analyzes the main ideologemes in the Iranian English-language newspaper The Tehran Times about the Russian-Ukrainian war. Particular attention is paid to such ideologemes as “NATO-created Ukraine war”, “Western racism”, “an average European is a victim of the US policy”. The author claims that the newspaper is a repeater of anti-Ukrainian ideologemes by the Russian propaganda, including such as “coup d’état in Ukraine”, “denazification”, “special military operation”, “conflict in Ukraine”, “genocide in Donbas”, but retranslates them in a specific way: the journalists of The Tehran Times do not often use such ideologemes, but mainly ensure their functioning in the newspaper due to the biased selection of external authors (mainly from the USA), who are carriers of the cognitive curvature.

The object of the research is also the manipulative techniques of the newspaper (the appeal to “common sense”, simplification of a complex problem, etc.). Methods of modeling the image of the enemy are also studied (first of all, such an enemy for the Tehran Times is the USA), among which categoricalness occupies a special place (all features of the opponent are interpreted not only at its own discretion, but indisputably; such and only such perception of the opponent is “the ultimate truth”), stereotypes (stereotypes replace the true knowledge), demonization (the opponent is portrayed as the embodiment of absolute, metaphysical evil) and asynchrony (an astronomer’s view, who sees a star as if it was the same all eternity to this point. The dynamics of history is ignored by propagandist).

Keywords: ideologeme, manipulative techniques, Russia, racism, propaganda.